

Megjelenik a lap **Temesvárott** minden **kedden**.

Előfizetési díj akár helyben, akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap házhozordásáért rendelést tehetnek a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros, bécsi utca 63. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetheti helyben a szerkesztőségnek, vagy a helyb. könyvkereskedésben; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál a szerkesztőséghez utasítandó bérmentes levelekben.

Elirdekések minden közhasználatban lévő nyelven fölvetetnek. A beiktatásért minden három hasábos egyes sorért 4 p. vagy 7 uj krajcárnyi díjszámitatik.

Kiadó hivatal: belváros, bécsi utca U h r m a n n M á r t o n műkereskedésében.

Kedd, március 5. 1861.

10. szám.

Negyedik évi folyam.

A gabonakereskedés és a drágaság nemzetgazdasági s közrendészeti szempontból.

II.

Egyikét azon közgazdasági tüneményeknek, melyek a lefolyt tíz, tizenkét évi időszakban a gyakorlati üzletembernek ép úgy mint az államférfi, a törvényhozó, a családanya, vagy az elméleti buvárnak figyelmét felette nagy mértékben magukra vonták, — tagadhatatlanul a több európai státusokban felfemerült drágaság, s az annak elhárítására célzó intézkedések, állami s hatósági rendszabályok képezik. — Drágaság alatt közönségesen bizonyos jószágoknak oly magasra emelkedő árát szoktuk érteni, hogy az a bizonyos helyen vagy időben rendszeren tapasztalt állapottól érezhetőleg eltér, s így azon fogyasztóknak, kik azon jószágot szükséglik, s eddig rendszeren megvásárolni is képesek valának, körét tetemesen megszorítják, a mennyiben a beállott ugynevezett drágaság alkalmával, a fogyasztóknak csak jóval kisebb része szerezheti meg tovább is magának azon jószágot, vagy ha megszerezni föltétlenül kényszerül, legalább más kevesebbé szükséges áruk fogyasztásával lesz kényszerülve felhagyni.

Azon javak és áruk körében, a melyek tekintetében drágaságról különösen szólhatni, s a melyeknek magas árai, rendszerint minden többi jószágok és árucikkek keletére is, határozó befolyást gyakorolnak, a táplálékszerek foglalnak kitünőleg helyet; s miután a mi világrészünkön lakozó emberiségnek fő- és kiváló táplálékszere a gabona (tág. ért.) a mely ép e jelleme s természeténél fogva minden többi szükséges létszerek és közegek áraitra döntőleg hat, s mivel e szerint a gabonát összes nemzetgazdaszatunk okvetlenül legfontosabb legjelentékenyebb arucikkjének kell elismernünk: azt lehet mondani, hogy a drágaság tüneménye, s annak viszonyai, leg egyszerűbben s legbiztosabban a rendkívüli magasságra emelkedett gabonaárakon ismerhető meg, és vehető tüzetesen vizsgálat alá.

Midőn a drágaságról ez értelemben szólnunk, nem szabad azonban szem elől tévesztünk azon körülményt, hogy a drágaság lehet látszólagos, vagy valódi drágaság. Mig ugyanis a valódi drágaság

onnan származik, hogy a gabona csekélyebb mennyiségben kerül a piacra, vagy nagyobb számu fogyasztóktól kerestetik, addig a látszólagos onnan ered, hogy az ország csereközegei, vagyis a pénz változott meg, jelesül értékében, úgy hogy most már ugyanazon mennyiségű gabonáért, többet, vagy is nagyobb pénz-mennyiséget kelladni. Azt pedig, hogy e kétféle drágaság közül, a jelenlévő drágaság melyikhez tartozik, csak úgy ítélhetni meg, ha a többi jószágok ár-állapotát vesszük tekintetbe; mert ha ez utóbbi árak, pénzzel összehasonlítva, mind fölemelkedtek, akkor rendszeren fölvehetni azt, hogy nem ők változtatták meg állapotukat, hanem a pénz, vagyis, hogy nem ők lettek igazán drágábbakká, hanem a pénz olcsóbbá az az értéktelenebbé! — Néha egyébiránt valamely országban mind a két irányu tünemény egyszerre merül fel, mint például hazánkban, hol a folytonos drágaság, melylyel tíz tizenkét év óta küzdünk, egyfelől a mértékfeletti nagy papírpénzforgalommal szükségkép karöltve járó pénzelértéktelenülésnek, másfelől meg annak tulajdonítandó, hogy hazánk összes közgazdasági de különösen őstermelési viszonyai az említett időszakban lényeges átalakuláson mentek keresztül, s a productióban, a munkában, az üzletmódokban, s a tőkeforgalomban oly gyökeres változalmak történtek, hogy már maguk ezek is szükségkép magasabbra hajtották volna a táplálatszerek s gabonanevek árait, ha mindjárt csereközegeinkben a pénzben, azon érintett értékcsökkenés nem is történt volna.

A drágaságnak a gabonatermelési s gabonaforgalmi viszonyokkal ily szoros egybefüggése, s e két rendbeli tüneménynek hazai érdekeink és nemzetgazdasági ügyünk szempontjából, főfő jelentősége, — volt a kiváló indító ok, mely bennünket e fejtegetésre birt, s pedig annál inkább, mivel az itt szóba kerülő tárgyak és kérdések még több más olynemű tárgyak és feladványokkal is állanak szoros viszonyban, a melyeknek tüzetesb földerítése és figyelembevétele hazai iparunk, és forgalmunk tekintetéből igenis kívánatosnak, sőt szükségesnek és elmulaszthatatlannak nyilvánítandó.

*) Nem mulaszthatjuk el itt az olvasót a híres német szaktudós R ö s c h e r ily című classikai munkájára, (melyből értekezésünk tek. sokat meritettünk) figyelmeztetni „Ueber Kornhandel und Theuerungspolitik“ 1852.

* * *

Hogy valamely nemzetgazdasági tüneményt alaposan felfoghassunk, s a vele járó baj orvoslását sikerrel megkísérthessük, mindenekfelett annak okait kell kifürkészni és figyelembe venni. A gabonadrágaság tekintetében jelesül e tünemény okaként, eltekintve háboru vagy polgári villongás és forradalomtól, a mely a gabonakinálatot rendszeren épügy megcsökkenté mint annak keresletét nagyobbítja, kiválólag a szűktermést nevezhetjük. Föltéve ugyanis, hogy minden ország lakóinak szükségletét középtermésű években maga fedezi, egyéb rendkívüli eseteket kivéve, a gabonaárak nagymértékbeni felszökését csak azon hiány idézheti elő, mely a jószág előállításában a szűktermés következtében tapasztalatik. Ily esetekben figyelmet érdemlő tény és jelenség az, hogy a gabonaár korántsem emelkedik oly arányban, a mely a terméshiánynak megfelelne, hanem sokkal nagyobbban, ugyanarra, hogy a híres angol szakembereknek King Lauderdale és Tookenak azon állításra tartják magukat feljogosítva, hogy egy 10^o_o terméshiánynál az árak 30^o_o-val; egy 20^o_o-nál 80^o_o-val; egy 40^o_o-nál már 280^o_o-vel, s egy 50^o_o-nál már ép 450^o_o-val szoktak felszökni; a minek okát egyébiránt nem ép igen nehéz belátni, ha az emberek életszerhiánytól nagy félelmét és irtózását, a gabonának tápszerű nagyfonságát, üzerek és termelők ily körülményekbeni magatartását, eladástól tartózkodását, és azt is tekintetbe vesszük, hogy a tulajdonkép határozottan meg nem ismerhető és mintegy kézzelfoghatólag nem constatirozható veszélyek mindenkor sokkal inkább szokják elnémitni a nagy sokaságot, s így oly mértékbeni kiterjesztésére is birni a gabonakeresletnek, hogy az áraknak szükségkép aránytalan mérvben felkell szökniök.

A szóbanforgó drágasági bajnak szemléleténél, azonban éppen úgy mint bármiféle más baj- és kórállapoténál, mindenkor meg kell különböztetni a baj lényegét, annak külső jeleit, és mellékhatásait. A lényeg jelesül itten a gabonahiányban, s az abból származott szükségben rejlik, ellenben a magas gabonaárak csak küljelek, ismérvek, symptomák, s pedig rendszeren jótékonyak, és üdvös válságra vezetők. Egyik szükséges eredménye a drágaságnak ugyanis az, hogy az eddig szokásos gabonafogyasztás némileg megcsökkenik, megszorittatik, s a körülmények szerint külföldről a behozatal szükségessé válik. Már pedig ezen belföldi gabonafogyasztás tekintélyesb csökkentése és megszorítása csak akkép érettethetik el, hogyha a nagy tömeg, a nép nagy része a magas gabonaár által mintegy kényszerítették a takarékosság és fogyasztásbani önmegtartózkodásra, már csak az okból is, mivel ép a magas árállapot képezi azon hathatós rugót, a mely mint Roscher igen jól jegyzi meg, — azon nehézségeket legyőzni képes, a mely nehézségek a gabonának megjelenését a forgalmi piacokon akadályozzák! A mi egyéb következményeit a gabonadrágaságnak illetik, ezek rendszeren mind oly természetűek és jellemmel bírók, hogy a műveltség az ipar meg a munka-

megosztás terjedése és haladásával karöltve rendszeren annál nyomasztóbbakká válnak. Így mindenekelőtt az ugynevezett forgalmi krízisek, a melyek ily esetben már csak annál fogva is nagyon sújtók, mert a nép egy nagy részének bevásárlási ereje és képessége tetemesen megcsökkenik, az ármozgalom rendszeres menete és fejlődése megzavartatik, fizetések fölfüggesztése napi rendre kerül, a nemzeti nemes ércötömeg egy része a külföldre vándorol, szóval az összes kereskedési és közlekedési élet legmélyebb gyökereiben és alapjaiban meg-ingattatik. — A gabonadrágaság egy másik felette szomorú eredménye: az alsó néposztály jövedelmének, jelesül a munkabérnek szerfeletti alábbszállása, márcsak az okból is, mivel a munkások, szolgálók, cselédek, napszámosok eltartása és fizetésére megkivántató tőkeösztet ilyenkor megkisebbedik, a műiparban és forgalomban számos dolgozó kéz és erő feleslegessé válik, s egyáltalában a munkásokat alkalmazni tudó iparosok, gyárnokok stb. köreiken, a munkakereslet tetemesen megcsökken. Már pedig, hogy mily nagy csapás ez, ép a munkás néposztályra ily viszonyokban, azt említeni sem szükséges. — Nem ép ritka eredménye és következménye szoktak a drágaságnak lenni végre politikai vagy polgári mozgalmak, már csak annál fogva is, mivel ily alkalmakat a nép minden rendű és színezetű bujtogatói igenis felszokták használni, a szenvedélyeknek egyik vagy másik cél elérésére felizgatása által; a minek világos tanuságát abban is látjuk, hogy a mint az általános történet mutatja, a legtöbb nagy politikai mozgalom vagy forradalmi esemény ily drágaság által előztetett meg. Legyen elég egyszerűen az 1258-ki angol éhségre és főrendiek mozgalmára; a 17-ik század elején az orosz éhségnek az akkori fejedelmi ház megváltoztatásával kapcsolatban álló tüneményére; az 1646-ki angol drágaság és forradalomra, az 1788-ki francia és az 1847-ki legújabbkori eseményekre, drágasági esztendők és forradalmakra, utalni!

Ezeket előrebocsájtva, s szem előtt tartva, áttérhetünk azon módok és intézmények kijelölésére, a melyek a drágaság enyhítése vagy elhárítása tekintetéből figyelembe veendő és alkalmazhatók. Erről azonban a közelebbi cikkben.

Kervei.

A vitéz Vilis.

Oláh mese.

Egy császár és egy király, kinek országa határos volt, egy éjjel boldog apákká lőnek: a császár hitvesének fia született, a királyénak leánya. Mindketten, király és császár, igen örvendtek ezen, de az elsőnek öröme nem tartott soká, mert már a harmadik éjjel, míg a királynő aludt, egy hatalmas sárkány elrabolta mellőle a kis hercegnőt.

A mint a császár fia nőtt, éjről éjre egy igéző szépségű leánynyal álmódott, a nélkül hogy tudná, ki az. Nappal sem verhetette ki többé a fejéből; dajkáját kér-

deze tehát, ki az a szép leány, kiről ő folyvást annyit álmodik. A dajka azt mondá neki, hogy az nem lehet más mint a királyleány, ki egy éjjel született vele, hanem már mint három napos gyermek eltűnt ágyából, a nélkül, hogy valaha nyomába juthattak volna.

Telt az idő megint, mialatt a herceg ismét a szép hercegnővel álmodott szakadatlanul s igéző arca éjjel és nappal mindig előtte állt. Ekkor nem bírta tovább kiállani, hanem atyjához, a császárhoz mene, s fegyvert pénzt és embereket kért tőle, hogy utra kelhessen, fölkeresni szomszéda, a király szép leányát. A vén császár kezdetben nem akart reá állani, ily vállalathoz ifjálva a herceget, de miután ez nem szűnt meg kérelmeivel ostromolni, parancsolá, hogy egy csapat lovast tartsanak készen, a herceg kíséreteül hosszú utában, mire őt pénzzel s más szükségesekkel kellőleg ellátta.

Ekként a herceg, miután előbb atyja- s anyjától búcsut véve, utra kelt, hanem családját minden harmadnap értesíté. A hol csak utközben rabszolgákról hallott, kik vagy halálra ítéltettek, vagy máskülönben nagy inségben voltak, mindenhova elment, kiváltá őket pénzéért uraiktól s szabaddá tette őket. Ekként hallá egyszer, hogy három ember fog kivégeztetni, s ezek közt a híres hős Vilis Vityazu (vitéz.) Erről ugyan azt mondják, hogy halhatatlan volt, s három vasabroncsot horda teste körül. A herceg odasietett, megváltá a három ember életét s szabaddá tette őket, hanem a hős Vilist kérte, jöjjön vele. Ez kérdezé: merre szándékozik tehát, s midőn a herceg mondá, hogy egy elrablott királyleányt megy keresni, azt felelte reá: a végre nincs szükségök emberekre, küldje csak vissza őket mind.

Ekkor azt mondá a hercegnek, ásasson egy gödröt s feküdjék belé embereivel, magának pedig egy pohár bort kért. A mint ez meglett s Vilis ivott, a három vasabroncs melle körül oly erősen pattana szét, hogy messze elröpült, őt magát meg valami belső melegség oly magasan röpité föl a levegőbe, hogy roppant erővel hult megint alá.

Ekkor odaszólítá a herceget, s miután ez minden emberét visszaküldé atyjához, monda Vilis: Most meggyünk a hercegnőt a sárkánytól megszabadítani; ez utról én vissza nem térek soha. De a herceg azon meg nem ijedt s mindketten jó kedvvel mentek tovább. S monda a kős Vilis megint: „Nem sokára a nagy rétre érünk, hol téged nagy honvágy veend elő.“ Hanem a herceg azt felelte erre: „azt hiszi, hogy bátran megfogja majd e küzdelmet állani.“ „Ezután, — folytatá Vilis, a Bú-rétre érünk, s te minden lehető bút és kcservet fogsz érzeni szivedben;“ — de a herceg azt hitte, hogy „erős akarata ezen is erőt veend.“ „A Bú-rét után,“ — mond Vilis megint, a virágmezőn meggyünk keresztül, ott száz meg százféle szép virág van, mindenik kérni fog bennünket, vigyük magunkkal, de valahogy meg ne hallgasd egyiket sem, mert ha csak egyet elvennél is, életeddel fognál lakoini.“

A herceg megjegyzé ezt magának s tovább lovagoltak. S egy forráshoz értek, s nival igen szomjasok valának, leszálltak inni. Először Vilis ivott, azután a her-

ceg hajlott le; de midőn ivott, Vilis meglökte hátulról, úgy hogy beesett. A herceg nem gondolt vele, hanem megint kijött, s óh csodák csodája! haja a forrás vizében egészen megaranyozódott. Ezzel felültek megint lovaikra, s tovább menének.

Most a Vágyrétre értek, hol a herceget oly honvágy kapta meg, hogy azt hitte, szét kell szakadni belé. Hanem Vilis sürgette, s mihamar túl voltak a végzetes határon. Nem sokára a Bú-rétre értek, hol a herceg szive bánatát, egy táborát az ismeretlen fájdalomnak, nem bírja kiállani, ha Vilis, tartva a bajtól, magához nem veszi lovára, s ekként vele, a herceg lovát vezetékén víve, gyors futással a tulsó határhoz nem ér. Végre a Virágmezőre értek, mit száz meg ezerféle gyönyörűséges virág borítá el; esdekelve kérte mind és szóla ekként: Vigy magaddal, vigy magaddal! A herceg, eszében tartva a Vilis intését, erőt vett a szép virágok utáni epedésén; hanem egy közülök kalapjára szökött magában. Erre megjelent a virágkirálynő, végig pillantá a mezőt, megszámlálta virágait, s látta hogy egy hiányzik. A mint ezt a herceg süvegén megpillantá, nagy haraggal ment neki, kivonta kardját, s leakarta vágni a fejét; de a herceg szintén kardot rántva netaláni szükség esetére azzal mentegetődzék, s teljes igazsággal: semmi része benne, s hogy a szemtelen virág szökött süvegére. Ezt bizonyítá a többi virág is. Erre a virágkirálynő parancsolá virágainak, hallgassanak el, s a szökevénynek meghagyta, térjen vissza helyére, a mit ez nem is mondatta kétszer magának.

Most arra kérte Vilis a virágkirálynőt, mondja meg neki, hol található fel az a sárkány, ki a királyleányt elrabolta. Nem tudván a kérdést megválaszolni, Szerda szent anyához utasítá, ki idősb nála s azért jobban kell tudnia; hanem egyszersmind óvta a két hőst azon gonosz macskától, mely annak ajtaját őrzi. A herceg és Vilis szépen megköszönték ezt neki, tovább mentek, s nem sokára föllelék Szerda szent anya házát. Beléptek, mit sem tartva a gonosz házörző macskától, a ki észre nem vette őket. Az öreg álmétkodott, hogy ily észrevétlenül bejöttek, s kérdé, mit keresnek; mire a vitéz Vilis elébe terjeszté kérelmüket. De a szent Szerda sem tudott felvilágosítást adni, s a hősoket e végett Péntek szent anyához utasítá, intvén hasonlóan őket, vigyázzanak a gonosz macskára, mely ott, örül az ajtó alatt fekszik. Péntek anyánál ép úgy járt a két vitéz, mint Szerda anyánál; nyájasan fogadák ugyan, de bővebb értesítést a sárkány, s annak tanyájáról itt sem nyerhetének. A jó öreg Vasárnap szent anyához küldé őket, ki fiatalabb s e téren hihetőleg járatosb mint ő.

Vasárnap szent anya is szívesen fogadta a két hőst, megkínálta üljenek le, s álmétkodva hogy küszöbét sértetlen lépték át, kérdé, mi végett jövének. Hallván a választ, azonnal értesítést ígért, egy sipot vett elő, s elkezdte fúvni. Alig csendült meg az, s a ház elé temérdek mindenféle állat sereglett. Közel- és távolról, erdő- és mezőből jöttek elő, s valamennyi madár is lassankint alászállt a sip búbajos hangjának engedelmeskedve. Most minden állat ott vala, csupán a keselyű

hiányza még. A szent öreg most sorban kérdezősködék mindeniknél a sárkány tanyája után, ki a királyleányt elrablotta, hanem egyik sem tudott róla értesítést adni. Végre elésáncált a keselyü, s a szent anya megszidta renyhesége miatt, de ő azzal mentegődözött, hogy béna s egyik szárnyát nem használhatja, mert a nagy sárkány elől nyakrafőre menekve, kifícamitá. Kérdeztetvén, tudja-e tanyáját, igent monda, s Vasárnap szent anya parancsolá neki, legyen a két hős utmutatója. Igen el-
 rémült ezen s esdekelve kért, engedjék meg, ne kelljen egészen a sárkány tanyájáig menni, hanem csak uradalma határáig. Ezt megígérték neki. Vilis magához vette a lóra, s a két hős utra kelt, miután Vasárnap szent anya a legszivélyesb búcsut vevé tőlök.

(Vége következik.)

A politikus eszismadia II-ik levele.

Saruvár Halakhava 17-én. T. szerkesztő ur! Ugy jártam multkori igényes levelemmel, (nem mondhatom igénytelennek, miután óhajom állt benne), mint azon nő, kinek részeges férje a józansági egyesületbe lépven, pálinka helyett drága aszu szőlőborral kezdett élni. Ugyanis a mellett, hogy t. szerkesztő ur csekély soraimat tűzbe nem vetette, még becses lapjába is fölvenni méltóztatott. De ne tessék félreérteni, mert nem erre értem, mivel én e végett most már oly büszke vagyok, mint mikor a gyömbérárus cincár nemeslevelet nyert, hanem arra, miszerint rajtam igazán teljesült ama közmondás: „szegény ember szándékát boldog isten bírja“; mivel nem csak hogy azon kívánságom, miszerint a tisztválasztásra küldendő egyének — még mielőtt valaki szándékomat hallotta volna — választassanak meg, megtörtént, hanem a tisztválasztás is reményemen fölül ütött ki! Mert nem csak, hogy nem kevés volt becirkbeliek is megválasztattak, hanem még sokan előbbi hivatalukban meghagyattak mindaddig, míg az elkezdett pörököt be nem végzik.

Midőn ama tizenegy év előtti augusztus 13-án, (melyről már csakugyan nem mondhatja a legnagyobb bölcsész sem, hogy nem szerencsétlen szám) vége lett azon színjátéknak, melynek utolsó fölvonása Világosnál történt, egyszerre vége szakadt az 1849-ben létült hivataloknak is úgy, mintha sohasem is léteztek volna; s az új hivatalnokok nem várván arra, hogy az előbbiek az előttük indított pörököt befejezzék, sem az 1852-ki új törvénykönyv elkészültére, hozzáfogtak a működéshez, és — ha csak akarták — elintézték a pörösök ügyeit. Pedig voltak a bírák közt olyanok is, kik soha kezökbe sem vették a magyar törvénykönyvet. Mért nem lehet ez így most nálunk, midőn — mint hallám — a megyei új bíráknak leginkább azok választattak, kik törvénytudók? nem értem.

A kurucvilágban — mint a krónika mondja — egyszer a kurucok, egyszer a labancok biráskodtak, de csak addig, míg ezek vagy amazok voltak a helyiség

urai; hanem, hogy egyik a másikra addig várakozott volna, míg az előttök elindított pörököt befejezték, ezt nem csak nem hallottam, de nem is hittem volna, hogy még ilyen dolog is létezhet, ha jelenleg nem volna rá példa. — De már csakugyan igaz az, hogy semmi sem lehetetlen a földön.

Az 1790-ki magyar uraknak se budájok, se szakáluk, de még bajuszok sem volt, mégis az ily dologban magyarosabban jártak el mint a mostaniak. Némelyik azt mondja, hogy szükséges az összegyűlt pörököt a volt bíráknak elvégezniök előbb, mielőtt írományaikat átadnák az újaknak; mivel kerületenkint öthatezerre mennek a pörök. — Már most azt szeretném csak tudni, hogy huznak-e addig is fizetést míg e szép csomagból álló pörököt bevégzik, vagy sem? ha igen, ki fizeti őket? ha pedig nem, milyen ítéleteket hoznak az ingyen bírák? kikre akkor is panaszkodtak, midőn jó fizetésért élvezték a kényelmet, mert azt, hogy mikor végzik be? ök maguk is bajosan tudnák megmondani. Nem ösmerem (?) tényeiket, de mivel azon román közmondásban is „a mit a falu tud, nem tudja a férj“ kell valami igaznak lenni, még azon választottak iránt sem vagyok egészen tisztában, kik eddig olyan kabátot viseltek, melynek hajtókája másszinü volt.

Azt mondja ugyan a „Falujegyzője“, hogy kevés van ki roszbán másról olyasmit föl nem tenne, mire magát képesnek érzi. De Bulwer (megint csak vele álllok elő, mert ilyen magamféle szegénynek nem adatott, hogy megszerezem minden tudósok munkáit) meg így szól: „a mely harmincéves férfit saját meggyőződéséről eltéríthetni, az becsültetést nehezen fog aratni: mivel a cél ingadozó jelleme által éretett el.“

Küszöbön lévén az országgyűlési követek választása, ha t. szerkesztő ur megengedi, elmondom az 1848-ki V-ik törvénycikkre nézve is ötletimet. Ugyanis ha tölem függne, a 2. §. b) pontjának e kitételéből: „s ha kézművesek folytonosan legalább egy segéddel dolgoznak“, a „legalább egy segéddel“ szavakat kihagynám. Mert midőn én szorgalmasan dolgozok, elvégzek annyi munkát, mint az, a ki különben is talán azért tart segédet, mivel komája a dolog? vagy talán a sors azért segítette jobban meg őt, mivel néha a fontos helyett elcsuszott a bocskortalp is? Lám a d) pont így szól: „Jövedelmükre való tekintet nélkül a tudósok, (pedig én meglehet, hogy még sok ugynevezett tudornál is jobban értem mesterségemet, mint ő az övét?), sebészek, ügyvédek, mérnökök, gyógyszerészek, községi jegyzők, iskolatanítók“ sat. — Már most vegyük föl: hol van a nagyobb érdem, annál-e, a ki ha elhibázza munkáját, visszaveszi és másikat készít a nélkül, hogy valakinek ez által kára lenne, vagy annál, ki ha eltéveszti a gyógyszerert az ember életét veszélyezteti? E mellett én a bört drágán veszem, és csak munkám árát kapom meg; holtott a gyógyszerész urak egy pár krajcárért annyi fűvet, gyökeret, virágot kapnak, melyekért minden fáradság nélkül egytől 100 procentet nyernek. — Én meg nem foghatom, mért van nagyobb érdemök azoknak, kiknek tudományukról való bizonyítványuk pergamentre

van írva, mintsem azoknak, kiknek papirosra; — vagy mért tekintélyesb az olyan csizmadia, ki — mivel talán nem értett hozzá — elhagyván mesterségét ott, hová alkalmas egyén menni vonakodott, kántor- vagy tanító-nak befurta magát, mint az olyan, a ki mestersége mellett maradt?

Valamint tehát a 48-diki 22. t. cikk 4. §-a azt mondja, hogy „a nemzetőrségből kirekesztetnek oly egyének, kik rablás, lopás, csalás, hitszegés, gyújtogatás vagy gyilkosság miatt büntetve voltak,“ ugy ezen pontot (ha t. i. rajtam állna) az V-ik törvénycikkbe beigtatnám. Mert csekély véletem szerint a szegény becsületes embernek annál inkább tekintetbe kellene venni erényeit, minthogy a szerencsések könnyebben lehetnek erényesek. Hanem, ha e pont az idézett cikkbe fölvétetnék, akkor bizony az ugynevezett emancipált atyafiak közül kivált nem egy maradna el a szavazati jogtól.

Az elől érintett augusztus 13-ka szóbajöttével érintetlenül nem hagyhatom, miként a „Magyar Sajtó“ 129. lapján Görgei Arthur tábornok levelét közli, melyben a többi közt ez áll: „Azon nemzetünket dicsérőleg jellemző néhány szavam, mit minapi észrevételeim alkalmával mintegy bevezetésül előre bocsátottam, magánlevélben megjárja; de csupán addig, míg köztünk marad a szó. (A nemzet különben sem szorul reá!) legkevesbbé én tölem, a ki ebbeli tartozásomat iránta már — annak idején és helyén — annál lelkiismer-

retesebben leróttam, mennél fájdalomtabban kényszerültem akkoriban egyszersmind annak gyöngéit is el nem palástolni.“ — Nem azért idézem elő e sorokat, hogy azok taglalatába bocsátkozzam, — mert ezek előttem sokkal rejtélyesebb értelműek, mint az egykor tisztelt tábornok urnak kilenc havi táborozásának eljárása, — hanem azért, mivel a „Magyar Sajtó“ már máskor is közlött oly tartalmu levelet, mely nem a leggyöngédebben érinti a magyar nemzetet, a nélkül, hogy saját észrevételeit közlené. Ilyen a többi közt a 9-ik számában megjelent „Svetozár Miletity“ aláírásu levél is, melyről még az előszóban áll, hogy „vannak kérdések, melyeknek nem vitatását politikai bölcsesség parancsolja.“ Csekély véletem szerint azonban a politikai lapoknak föladata az ilyeseket megvitatni; mert szerkesztők nyilatkozata után mondhatom, hogy a mely szerkesztő valamely cikket fölvesz lapjába, az — ha ellene észrevételei nincsenek — osztja a cikk küldőjének véletét. Azért, ha nem tartja a szerkesztő ur érdemesnek a lapjában közlött cikket birálatára, vagy ne vegye föl lapjába azt, vagy mondja ki egyszer s mindenkorra való nézetét, hogy ne teljesüljön ama mondat: Qui tacet, consentire videtur. — Hazafi tisztelettel maradván a t. szerkesztő urnak

tisztelője
Kakasvári Fábian,
csizmadia mester.

T Á R C A.

A két fivér.

Eredeti beszély.

Irta Csepei Árpád.

(Folytatás.)

A másik sokkal ifjabb szép barna ifjuval titkos párbeszédbe van merülve, kinek öszverongyolt huszár egyenruhája, halványan szédült vonásai, bosszus tekintete után, jobban vizsgálva, benne Endrének látjuk valósulva, ki mint szökött katona jött e körben menhelyet keresni.

Tehát szép öcsém, csakugyan erős akarated a mi compániánkba állani? . . . Az igaz, nálunk nincs rekszriktáj, komendirozó kardunk a karikás és fokos a nyereg kápán. Itten nem jár a cugos káplár sorba vizitálni minden reggel hogy hány sor port vert ki a hidlásra vitéz uram? . . . s ha nincs annyi, mennyit ő kíván, — hát a mint mondod, — a hátán pótolják ki! . . . Mire való a Hortobágy vize és a félszer ágasfája? nem kell annál jobb kefe és vakaró! s mégis olyan fényes a szőre, hogy gazdája mindenkor kipederhetné benne a bajuszát mint valami tükörben. . . . Édes fiam én csak azt kívánom tőled, hogy tudd megülni a csikót, meg ügyesen tudj bánni azzal a pányvával, s ne az téged, hanem te mártsd őtet a mocsárba. Tudj hallgatni mint a hal, hogy harapó fogóval se vehessenek ki belőled egy árva szócskát sem. Ha szorul a kapca, tudod, no olykor ha bolygatni fornak, ügyes légy ám, s ne hagyj magadon könnyen kifogni, hej mert az a pandurféle nép, hamis kopó sereg, jól tud szagolni, és sokszor ráakad a nyul-

vaakába, de sokszor farkast talál benne, a melyikkel aztán nem olyan könnyü boldogulni. Különben látom én azt, hogy belőled jó gyerek válhatik még, hiszen olyan okos uripofád van, mintha legalább is nótárius fia lennél! . . . de szinte el is feledém, tehát folytasd csak a te furcsa élettörténetedet! — fogá föl a párbeszéd fonalát a józanodó Pál bátya, nem kis jelentőségűt pislantva a figyelmesen hallgató Endrére.

Ne tartson semmitől édes Pál bátyám! mindenben megfog kegyelmed velem elégedni, oh én gyermekségem óta imádtam a szabad és független életet! . . .

Bizony öcsém itt nem is minden ember üti az orrát a mi dolgainkba, s a ki ráveti magát, bizonyist meggyül a baja velünk; — szakítá félbe Endrét Pál a számadó, mi közben csillogó szemei haragos pillanatokat lövellének szerte szét, — miénk a végetlen széles pusztá, mi vagyunk annak egyedüli királyai, s a kinek panasz van ellenünk, jöjjék ide, majd igazságot szolgáltatunk ő kelmének! — de csak folytasd hát öcsém! . . .

Jó gazdasággal birt az atyám, édes Pál bátya, collegiumba is járatott, s már nagy diák voltam, midőn egy nagy urnak a leányát megszerettem, az is szeretett engem, de lássa ked, csak ugy szemmel, némán, mert szájával soha sem vallotta azt hogy szeret. Egyszer csak észrevettem, hogy az én rózsám hűtlen lett én hozzám, s csak gondoljz Pál bátya, éppen az öcsémbe lett szerelmes, a ki szinte bolondulásig volt belé. Éz nekem igen keservesen esett, többé nem tudtam féltékeny szívemnek parancsolni. Öcsémet — nálamnál több és szelidebb erkölcsiért minderk szerette, szüleim miatta megvetettek, barátaim elhagytak, s ezekért halálos bosszút esküdtem fejére; egy estve meglestem őt midőn azon jó lélekkel szerelmeskedtek, az ördög szállt belém, s csak az vi-

hetett rá, hogy ártatlan öcsémet halálra üssem, még mai napig sem tudom él-e ő vagy holt? bocsássa meg az isten bűnömét.

keltek ellenem, hogy velök egy asztalnál ülve, meg az ő bosszantásokra muzsikáltatni merem magamat a koresmá-ban! . . .

(Folytatás következik.)

Heti szemle.

— Nagy-Becskerekéről február 28-káról írják nekünk:

Közönségünk folyamodása következtében a helytartótanács által az 1847/48. 23. illetőleg 24. t. c. értelmében szervezése városunknak elrendeltetett, erre nézve főispán beodrai Karátsonyi László ur ő méltósága biztosnak kinevezetett és az általa helyettesített tek. bobdai Gyertyánffy János ur előnktele alatt a már megtörtént előkészületek után — a tisztujítás f. hó 25-én a megyeház terében megkezdetvén, a 96 tagból álló községtanács választásával bevégeztetett.

Ez alkalommal az egész ügymenet tüzetes leírását mellőzve, csak az eredményt fogjuk célba venni, és így röviden érintjük a — nagy részt a törvény által tiltott acclamatióval — választott tisztviselők neveit: Szavits Döme, városbírája; Stefulich Mihály, városkapitánya; Szmederevacz Zsigmond, Dimitrievits György, Mihajlovits Vladimir, Kögl Hugo és Breyer Lajos, tanácsnokok; Joannovics Péter, főjegyző, Gyonits Milos, aljegyző; Szmederevacz Miklós, levéltárnok; Kokits János, pénztárnok; Petrovits Milos, ellenőr; Popovits Ignác, árvakatyja; Loncsár István, számvivő; Weiterschan József, főorvos és Szremacz Döme, sebész; tehát 12 szerb mellett alig 4 nem szerb, holott városunkban a nem szerbek a lakosságnak majdnem felét képezik.

Nem tartozunk azok közé, kik elfogultságukban a qualificatiót egyik vagy másik nemzetiséghez kötendők vagy a szabad választási jogot bizonyos proportiók felállítása által korlátozandónak vélik, mi a szabad választást lehető legtágabb értelemben szívesen elfogadjuk és azért a fentebb kimutatott aránytalanság ellen fel nem jajdulunk, chez nem is szólunk, — csak kívánván, hogy az ujonnan választott tisztviselők a közég javát szemmel tartva, a kor igényeinek és a haza kívánalmának megfelelően, kötelességöket egészen teljesítsék, helyöket kellőleg betöltsék.

Hanem igen is van szavunk azokhoz, kik a nemzetiségi féltékenységet felzaklatva, a nemzetiség veszélyeztetését ürügyül használva, a nép érdekei támogatásának hamis cége alatt, csak magánérdekeiket hajhászták; ez eléggé nem kárhözható eljárás és azokat, kik e hallatlan agitációt vezették, előidézték, abban részt vettek — ha meg se nevezzük — a közvélemény eléggé sújtja.

Mi testvéreinket, kiknek a sors velünk egy hazát adott egyaránt szeretjük és ha szükségesnek látjuk is egyesek nem igazolható tetteit a közérdek tekintetéből ezennel megrovni, ezt sine ira teszszük és örülni fogunk, ha általunk nem is helyesellhető móddal jó cél éretik, de a kiket illet el ne felejtsek, mikép a nyilvánosság által élesztett és fejlesztett közvélemény mindig óber figyelme el nem alatható és hogy a szabad sajtó hatalmas tárogató.

TÖBBEN.

— Nagy-Becskerek 1861. március 2-án. Mult hó február 26. és 17-én tartatott meg nálunk a városi tisztujítás. (Itt a fentebbi tisztikar névsorát közli levelezőnk.) Március 1-én este a támoki biztos unak és érdemekben megöszült Mihajlovics Felix polgármesterünknek, — a polgárság által nagy fáklyaszere adatott. De valamint a városokban, ugyszinte a megyebeli községekben is megkezdődtek a bírói és jegyzői választások — vannak járások hol minden jegyzők kineveztek — de azért ezekben még sincs hiba, mert a lakott szatcerek, és kenyertelen garasosok, az ily községeket csoportonként

látogatják, néha lehet látni közöttük egy egy buskomoly alakot is, kinek osztott tagjai, s sápadt reddős arca a mult viszonteljes 11 évet tükrözi elő — ez volt honvéd — ily szegény sorsu megyénkben mint egy 7—8 találatik, kik vagy sebesültek, vagy a börtönökben tönkre lettek, pedig többnyire mind családátják, kár hogy annyi szenvedés után több méltánylat reájuk nem fordittatik.

— A Kossuth bankjegyekről. A „Volks-Zeitungnak írják Pestről: „Az itteni hatóságok hivatalos értesítést kaptak, hogy Kossuth Lajos Londonban 140 millió értékű 1, 2, és 5 forintos, Magyarország közjóvedelmére utalt bankjegyet bocsátott ki. Ez összegből február 10-én néhány milliót áthoztak a continensre. A nevezett lap értesítője azt is megmagyarázza, miért éppen 140 milliónyi a kibocsátott utalványok értéke. Minthogy 1848-ik nyarán az ország képviselőháza 200 milliót szavazott meg a haza védelmére, és ebből akkor csak 60 milliót bocsátottak ki, a 140 millió tehát annak kiegészítője, s eszerint a törvényes alapra vannak azok is fektetve.“

— Uj könyv. Heckenast Gusztáv kiadásában közelebb következő érdekes munka fog megjelenni: „A politikai tudomány és a közgazdászattan alapelvei“ tekintettel a gyakorlati álam- és iparéletre, főtanodákban és öntanulmányúli használatra. Irta Kautz Gyula. (2 vastag kötetben.) E munka még ez év vége előtt fog megjelenni, és irodalmunkban, annál inkább hézagot pótlani, mert szerző e téren már is nagy érdemeket szerze magának.

— Vinga városának tanácsa és képviselősege hazafiui buzgalomban a magyar akademiának Pesten építendő palotája számára 200 forintot kijelölt a városi pénztárból, de ezen összeget mindeddig be nem küldhette, mert a megszünt Kreisamt annak a városi pénztárból való kifizetését ellenezte. A város második felírása következtében a most szintén megszünt temesvári helytartóság mult hó végén a kifizetést megengedte. A derék város az említett 200 ftnyi összeget hivatalos levelével szerkesztőségünknek beküldé, és mi azt az eddigi módon rendeltetésének helyére fogjuk juttatni.

— Szaberényi Lajos szerkesztése mellett Szegeden „Iskolai Lap“ mint protestans növelészeti Közlöny fog megjelenni, holnaponkint háromszor. Ara egész évre 2 ft., fél-évre 1 ft.

— Blaskovich Gyula előfizetést nyit az 1848-ki Honvédek csárdására. Előfizetés 50 uj krajcar március 31-ig. A mű megjelenik april 15-én és tiszta jóvedelmének két harmada a honvédekot segélyző egyletnek van szentelve.

— Az Ujvidéken megjelenő „Komarac“ című szerb humoristikus lap első számát vettük. Szerb atyánkfiai eleget találnak ez uj vállalatban, a mi e komoly időben a kedélyt felvidítja.

— A hírlapok olvasói tán emlékezni fognak azon művállalatra, melylyel Tevely Ferdinánd, jelvtani és történetrajzi tanár a nemzeti életünk legnagyobb pillanataira emlékeztető képek számát szaporitá. E kép most már megjelent, és egy pár nap óta küldöttek által árultatik városunkban. A kik e műapot, mely ritka nagyságu, szép kivitellű, még nem látták volna, azok számára a képet magyarázó programmból csak néhány pontot emelünk ki: Az üdvlelde közepén áll Széchenyi István szobra. A szobor felett a halhatatlan „Széchenyi“ névnek 9 betűje ugyanannyi kőből szervezett hajlatban vagyon foglalva. Az üdvlelde felett az ország címere árnyékában két angyal egy koszorut tart, melyben e szö olvasható: „Halhatatlan.“ A talap lábánál, mely mintegy eltárt ábrázol, Magyarország áldornagya áll, kezeit áldólag tartja szíve ki a megboldogult gróf két fiának feje fölött, kik a „haladatosság“ által vezetve, békesség, szeretet, és hit jelképeitől körülveve, a talapzat lépcsőzetén fölfelé lépdelnek. Ez ünnepélyes tény a kép szellemi központját teszi. A nézőtől jobbra az értelmiség és nemesség képviselői állanak:

A magyar tudományos akadémia elnöke gróf Dossowff, mellette b. Eötvös, Deák, Kubinyi, Szögyényi. Baloldalt a nép és polgárság egy csoportozatja. E csoportozat Magyarország népességének főbb fajait egyesíti: magyarok, tótok, horvátok, szászok, ruthenek, szerbek, románok, stb. A háttérben a polgárság zászlója lobog. Az oszlopok közt mutatkozik baloldalt a nemzeti Múzeum, és jobbról gróf Széchenyi családi sírboltja Cenken. Az oldal ívboltok alatt zászlók függenek Arpád és Szent István arcképeivel. A homlokzaton két koszoruban a Szózat versei. Egészen az előtérben alul, baloldalt arany cimereken Széchenyi tettei és művei vannak feljegyezve: Magyar Akadémia. Nemzeti színház. Zenedei egyet. Első dunagőzhajózás. Budapesti lánchíd. Tiszaszabályozás. Gyáralapítványi egyet. Gözmalom. Sziklatörés a vaskapunál. Az előtér középtájában láthatók a művészet és tudomány jelvényei. Egy sakktábla a csákánynyal és galambokkal egyesülten, melyeket a gondos kéz oly szívélyesen ápolt, az ünnepelt hazafi utolsó életörmeit juttatják eszünkbe. — Még csak azt tesszük hozzá, hogy e képcsoportnak első kiadásából eredendő tisztá jövedelem a „Széchenyi emléksorozat“ felállítására gyűjtendő alap szaporítására szenteltetett. A kép maga megtekinthető szerkesztőségünkben.

— „Ost und West“ cím alatt a jövő hó 16-kától fogva egy német politikai lap fog Bécsben megjelenni, az ismeretes szláv író dr. Tkalc szerkesztése alatt. E lap feladata — mint a programban olvassuk — „az ausztriai monarchia összes szláv népségének, mint Ausztria államéletében életműszeres egységnek, általános és közös nemzeti s politikai érdekeire figyelni, azokat képviselni; s ezek iránt a történeti állam valódi alapján kiegyengetni az egyetértés utját Ausztria különböző nemzetei között.“

— Legbiztosabb forrásból tudjuk, hogy a fővárosi lapokból a Delejtűbe átszivárgott ama hír, mintha Reményi Ede Torontál megyében a tordai járás tiszteletbeli szolgabírává kineveztetett volna, alaptalan.

— Krassó megye tisztújítása Lugoson m. hó 20-án vévén kezdetét; első alispánná Faur János, második alispánná Szende Béla, főjegyzővé Vlád Alajos választattak meg.

— Szilányi Péter szolgabíró ur, Novák István esküdt ural a dettai járásban körutat tettek. Már a határokról tarackok durrogása közt vontak őket a helységekbe, hol számos lovasok nemzeti zászlókkal kezökben fogták körül a négyes fogatot. A néptömeg ujjongott örömeztében és hangosan kiabálta minden száj „éljen a szolgabíró, éljen az esküdt!“ A 11 óra itt először megjelent törvényes szolgabíró és esküdtet mindenütt a papok és előljárók mint a nép önkényes szeretetének és hódolatának tolmácsai, lelkes szavakkal üdvözölték. A: üdvözlöt fogadó szolgabíró és esküdt ur, magyar német, román és szerb nyelven válaszolt, mire éljenek, szetreszkák és zsvio közt távoztak tova, utjokban mindenütt lovas banderium nemzeti zászlókkal földiszítva kísérték őket hazáig. Adjon isten sok ily jó érzelmű népet, sok ily népszerű tisztviselőt a zaklatott magyar hazának!

— Asboth elfogatásáról, melynek következtében tudvalevőleg Aradról és Pestről is szerkesztetett óvástétel a kormányhoz az „O. D. P.“ következő magánközlést kapott: „Az újságlapok beszélnek, hogy Asboth ur, mint honvédeztredes és dandár parancsnok, a Kossuth-rendjellel ékesítve mutatta be magát a krassói főispánnál, s hogy e tette lett volna elfogatásának oka. Ez eset lehet, hogy valóban megtörtént; azonban Asboth ur ellen hirszerint még egészen más vádak is emeltetnének. Asboth ur, mint állítják, még régebben, az ugynevezett ideiglenes magyar kormány — (Kossuth, Klapka, Pulszky) — által, Magyarország katonai főparancsnokává neveztetett, s erről formászerint kinevezési okmányt is kapott. Ennek következtében azonnal kilépett alkalmaztatásából (ha jól tudom az államvaspályától), s a mennyire az éppen lehetséges volt, fáradozni kezdett egy katonai haderő szerve-

zésén, a nevezett ideiglenes kormány részére. Szervezési munkálkodását állítólag tiszték és legénység toborzására is kiterjesztette, s a tiszteknek, megbízói nevében kineveztetési okmányokat is kézbesített. Asboth ur állítólag tizennégy „büntartással“ van jelenleg Theresienstadtban.

— Beküldetett: Nyilatkozat. Több oldalról hoztam érkezett számos előkelő honvéd tiszt uraknak, az 1849. évi magyar forradalom történeti leírása ügyébeni tudakozódásra, ezennel hitelesen nyilvánítom: hogy néhai férjem, Gyulai Gaál Miklós honvéd tábornok, a 20 évre elítelt aradvárfogolytól, ugy saját tapasztalatai, mint számos előkelő honvéd tiszturaktól nyert adatok után sajátkezűleg szerkesztve, „Magyar forradalom története 1848—49 évről 5 füzetben. 12 csatatéri térképpel, valamint egy eredeti levéltárt, s a nevezetesebb kivégezettek névjegyzékét magában foglaló függelékkel“ — nálam kéziratban valósággal meg van — s azt, bizonyos akadályok és nehézségek elhárítása után, boldogult férjemnek élte végső perceiben parancsul vett utolsó kérése folytán sajtó alá bocsátani, megváltozhatlanul szándékom van. — Szolgáljon tehát ezen nyilatkozatom azon számos, engemet eziránt irásban megkeresett honvéd-tiszturaknak megnyugtatóul, kik az említett történeti leírásról tudomást bírva, annak véltéves elveszését gyanították. — Gyulai Gaál Vilma, özv. Gaál Miklósné.

Nagy-Abony, február 10-én 1861.

— Nyilatkozat. A „Bukuresti magyar Közlöny“ t. c. elői etőt sietek megnyugtani, hogy mindenkinek pénze ugy a mint beküldötte, nálam letöve van és csak egyetlen egy parának elveszéséről még csak szó sem lehet. A kaució 5000 lé, ezt még elő kell teremteni, fáradozunk is benne; do szomorit az, hogy lapunkat a bécsi postatariffába sehogy sem vették be: pedig bizony mindent elpróbáltunk a mit csak lehetett. A stempli még mindig áll, az ezüst agioja 52. 50. A testvér magyarhonból alig van kétszáz előfizetőnk. Ebből szerkesztőt fizetni, nyomda és postaköltséget fedezni még azon esetben is lehetetlen, ha a kauciót eléteremtjük, s ha Moldva romaniai előfizetőink még annyira szaporodnának.

Koos Ferenc.

Temesvári újdonságok.

* Ki volt már mondva ezerszer, és ha ki nincs mondva, tudja ezt minden értelmes ember, hogy a f. é. april 2-án Budán megnyitandó országgyűlés a legfontosabb, mely századok óta tartatott, mert ezen országgyűlés feladata, hogy a maga souverainitásáért megküzdjön a reaktióval, és hogy most, midőn alkotmányunk eddigi biztosítékai elégteleneknek mutatkoztak, — hisz különben nem mernének Bécsből oly vakmerő támadásokat intézni ellene, — ne csak a régi garantiákat megújítsa, hanem nagyobbakat is igyekezzen megszerezni. Az ezen országgyűlésre küldendő követnek választása Temesvárott tegnap ment véghez, és Temesvár városa oly szerencsés volt nemcsak 12 esztendei szünet után az első követválasztás alkotmányos ünnepét létesíteni, hanem oly országgyűlési képviselőt is nyerni, kit rendíthetetlen hazafiságra, szabadságunk őrzésébeni feltékenységére, és a jellem szilárdságára nézve senki e hazában nem fog tulszárnyalni. Sprung Antal ur mint választmányi elnök reggeli 9 óra után megnyitván a gyűlést, Joannovits, Süßmann és Simon urak alkalmi beszédeket intéztek a jelenlevőkhez, mire a közönség egyhangú lelkes felkiáltásai által Stokinger Móríc urat Temesvár városa követévé választá. A gyűlés számos tagu küldöttséget menesztett hozzá, mely a tisztelt hazafit a városház teremébeni megjelenésre fölkérte. Az érkező oly éljenekkel fogadtatott, melyek a termet megrendíték, azután velős szavakkal magyar és német szónoklatban megköszönvén az iránta nyilatkozó bizalmat, egyszersmind

politikai elveit adá elő, melyek őt mostani dicső pályáján vezérlendik. Ritkán megy a politikai közélet joggyakorlata annyi egyetértéssel véghez mint a mai választás, de ritkán is érdemli meg valaki a közbizalmat oly mértékben, mint a mi követünk, a kit az isten soká éltesen. — A gyűlést ifjabb Bersuder Lajos ur rekeszté be egy Stokinger Mórict dicsőítő beszédben, mely köztetszésben részesült. — Estve 7 óra tájban a város, valamint a külvárosok lakosai nemzeti zászlók körül csoportosulva nagyszerű fáklyászenével tisztelegtek országgyűlési követünknel, mely alkalommal Túry Samu ügyvéd ur ősmagyar zamatu és ékes szónoklatot tartott az ünnepeltnek, ki meghatva a polgári erény méltánylásának annyi jelei által, mindnyáját arra kérte, hogy habár minden szem az országgyűlésre lesz függesztve, városunk érdekét, becsületét és szabadságát ne kevésbé viseljék szívéből. Az ő szavai nem fognak elhangzani!

* A Temesvári Zeitung még mindig megjelenik. Nem a megjelenés maga, hanem annak módja naponkinti botrány, melyet a legközbösebb ember is észrevesz. E közlöny még mindig megtartja hivatalos jellemét, homlokán még mindig egy nagy kétféjű sas terpeszkedik, hirdetényeiben a hatóságok még mindig oly címzésekkel élnek, melyek új esztendő óta törvény- és patens ellenesek; maga a hessen-kasseli eredetű szerkesztő gyönyörűségét találja abban, hogy a birodalom német lapjaiból mind azt összefoltozza, a mi a magyar

nemzet, annak alkotmánya, történeti multja kissebbitésére szolgálhatónak vél. Magyarországon az azelőtti cs. hivatalos hírlapok csakhamar megszűntek, csak a Temesvári Zeitung mindent látszik ignorálni a mi történt és a mi történni fog. Egyébaránt halljuk, hogy Temes megye legközelebb Temesvár városa tanácsához fordult azon kérelemmel, miszerint a fenebbi lap szerkesztőségét szőlítsa fel annak kimutatására, vajjon az ő vállalatja eleget tett-e a törvényes kellékeknek (engedély, cautio, bélyeges kiadás stb. tekintetében), mi ha nem történt volna, szüntettessék meg. Véleményünk szerint, bár mennyire bizunk az e tekintetben illetékes városi tanács célszerű intézkedésébe, még sem kívánók a megyét minden beavatkozás és kötelezése joga alól feloldani, hanem ha a lap megszüntetése sokára halasztatnék, a szolgabírák oda volnának utasítandók, hogy a posta állomásokon a Temesvári Zeitung további szétküldetését betiltsák.

* A temesvári takarékpénztár február havi forgalmakövetkező: 397 fél betett 64,534 ft. 24 krt., 206 fél kivett 81,606 ft. 16 krt.

* A választók összeírása alkalmával mintegy 1070 egyén találtatott választóképesnek. E szám, habár nincs is arányban lakosságunk mennyiséghez, és képességéhez, még sem olyan, hogy a politikai joggyakorlat iránti közömbösségre mutata. A városi tisztújítás f. hó 7-én venci kezdetét.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

Hirdetmény.

A választók összeírására kinevezett középponti választmány ebbeli működését immár befejezván, az 1848. évi XXIII. t. c. értelmében bejegyzett képesítettek névlajstromában foglalt valamennyi választó urak ezennel felkéretnek: miszerint f. é. Bőjtmáshó 7-én reggeli 8 órakor a városház nagy teremében a tisztújítás megkezdésére lehető legnagyobb számmal összegyülekezni sziveskedjenek.

Kelt Temesvárott Bőjtmáshó 2-án 1861.

Stokinger Mórict.

„A haza nemtője“

példánya a polgárerénynek

című jelvényes nemzeti képcsoport, melyet Széchenyi István emléke dicsőítetik, éppen most jelent meg. A műlap színezett példánya 15 ftba, a színezetlen 10 ftba kerül és megszerezhető Tevely Ferdinándnál rajztaár Pesten vagy Temesvárott a kihordók által.

17 sz.

Közgyűlés.

A temesvári gazdasági egyesület f. évi március 6-án tartandja utolsó közgyűlését a város tanács-teremében.

Tárgya ezen közgyűlésnek az egyesület már tettleg beállott felosztásának határozatképeni kimondása, és annak vagyonáróli rendelkezése leendő, minél fogva tisztelettel megkéretnek az egyesületi tagok, miszerint e közgyűlésre mentül nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek, nehogy az részvét hiánya miatt eredmény nélkül maradván, az egyesület ügye a jelen függő helyzetében még tovább is tengődjék.

Temesvárott február 21-én 1861.

Az egyesület központi választmánya.

12 sz.

Minden nemű

3-3

egészen friss és csirázó képességű
mezei főzelék-és virág-

m a g v a k

legjobb minőségben, épen most érkeztek, és a tavaszi időnyen át kaphatók

Rieger Albert

fűszer, és vetemény magvak „a fekete medvéhez“ címzett kereskedésében, a belváros, káptalani tér, Nikolits-féle házban.

13 sz.

Hirdetmény.

3-3

A Kovásznán Brassó mellett lévő „Transylvania művasbányásság“ tervrajzait és értesítvényét kibocsátotta, és kaphatók ezek magyar, német és román nyelven az alulírtnál ingyen.

Krayer József.

Hirdetmény.

Néhai Brünek Károly ur hagyatékához tartozó, Kuviban fekvő, 12,000 ftra becsült, 10 holdnyi területű szőlő, valamint ugyanott lévő, körülbelül mintegy 1000 akó kitűnő ó bor, az elhunytnak végrendelete folytán,

f. évi március 19-én

kezdendő árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adni.

Venni szándékozók 10% bánompénzzel ellátva, a helyszínen való megjelenésre ezennel meghívotnak.

Biró Imre.

végrendeleti végrehajtó.

(16. sz.)

(2-3)